

УДК 364-783.442:005.51
DOI

**ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНЮВАННЯ ВІДТЕРМІНОВАНОГО
ВПЛИВУ ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ДО НАДАННЯ
ПОСЛУГИ ДОГЛЯДУ ВДОМА**

Сапіга Світлана, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

ORCID: 0000-0001-9805-5381

E-mail: s.sapiha@kubg.edu.ua

Грамінський Роман, здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 231 Соціальна робота, Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

ORCID: 0009-0005-7656-4210

E-mail: rvhraminskyi.fpsrso24m@kubg.edu.ua

Метою статті є розробка теоретичної моделі оцінювання відтермінованого впливу програм підготовки фізичних осіб до надання послуги догляду вдома та обґрунтувати методологічні засади такого оцінювання. У дослідженні застосовано методи аналізу й узагальнення наукових джерел, порівняння нормативно-правових актів, систематизації та структурно-логічного моделювання. Результатом стало визначення сутності поняття «оцінювання відтермінованого впливу», окреслення його критеріїв та показників ефективності, а також виявлення факторів, що впливають на збереження і застосування компетентностей у практичній діяльності.

Ключові слова: відтерміноване оцінювання, програма підготовки, соціальні послуги, догляд вдома, компетентності, критерії, показники, професійна діяльність, якість послуг.

**THEORETICAL PRINCIPLES OF ASSESSING THE DELAYED IMPACT OF
PROGRAMS FOR TRAINING INDIVIDUALS TO PROVIDE HOME CARE
SERVICES**

Sapiha Svitlana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Social Pedagogy and Social Work, Faculty of Psychology, Social Work and Special Education, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University.

ORCID: 0000-0001-9805-5381

E-mail: s.sapiha@kubg.edu.ua

Roman Graminskyi, master's degree student in Social Work (specialty 231), Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University.

ORCID: 0009-0005-7656-4210

E-mail: rvhraminskyi.fpsrso24m@kubg.edu.ua

The article examines the theoretical principles of assessing the deferred impact of training programs for individuals to provide home care services. The aim of the article is to develop a theoretical model for assessing the deferred impact of training programs for individuals to provide home care services and to substantiate the methodological principles of such assessment.

The research methodology is based on the application of a set of scientific methods: analysis and generalization of scientific sources on the problem of professional training in the social sphere; comparison of regulatory legal acts regulating the procedure for training individuals who provide social care services; structural and logical modeling to determine the levels and criteria for assessment; and systematization of the results obtained to form a holistic vision of the theoretical principles of deferred assessment.

As a result of the study, the essence of the concept of "assessment of the deferred impact of training programs", which is defined as a systematic and multi-level process of analyzing the preservation, development and practical application of professional competencies after a certain period of time after completion of training, is substantiated. It was established that the key criteria for such an assessment are: the stability of acquired knowledge and skills; the ability to effectively apply them in working with wards; the level of satisfaction of recipients of social services with the quality of care; professional adaptability and readiness for further development.

The practical significance of the study is that its results can be used to optimize typical training programs, develop a system of support and support for specialists after training, as well as improve the quality of social home care services.

Keywords: *deferred assessment, training program, social services, home care, competencies, criteria, indicators, professional activity, quality of services.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Сфера соціальних послуг в Україні перебуває на етапі активного реформування, спрямованого на забезпечення доступності, адресності та якості допомоги. Важливим напрямом цих змін є організація послуги догляду вдома для людей похилого віку, осіб з інвалідністю та громадян, які опинилися у складних життєвих обставинах. Соціальна послуга догляду вдома відноситься до базових та надається відповідно до Закону України «Про соціальні послуги» (2019) [3], постанов Кабінету Міністрів України № 430 від 01.06.2020 [6], № 1040 від 06.10.2021 [7] та наказу Мінсоцполітики № 760 від 13.11.2013 [5]. Ці документи визначають порядок підготовки, стандарт надання допомоги та механізми компенсації для фізичних осіб, що надають послуги з догляду.

Організація догляду вдома є критично важливою складовою соціального захисту. Вона може здійснюватися як на непрофесійній основі (без обов'язкового навчання), так і на професійній, що вимагає спеціальної підготовки та дотримання стандартів. Водночас сучасна практика оцінювання ефективності підготовки фізичних осіб здебільшого обмежується перевіркою знань і навичок одразу після навчання. Недостатньо враховуються відтерміновані результати, що проявляються у реальних умовах роботи.

Наукова проблема полягає у відсутності достатньо розроблених теоретичних засад і методологічних підходів до оцінювання відтермінованого впливу навчальних програм. З практичної точки зору ця проблема має безпосередній зв'язок із якістю надання соціальних послуг і рівнем соціального захисту вразливих груп населення. Недостатня увага до відтермінованої результативності навчання може призвести до ситуації, коли формально підготовлені фахівці не демонструють очікуваного рівня професіоналізму у реальних умовах роботи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дану проблему розглядають у своїх наукових роботах Т. Лях, В. Петрович, Р. Горчинський та ін. Дані науковці у своїх працях аналізують поняття «догляд вдома», окреслюють зміст та сутність діяльності за послугою «догляд вдома». Також досліджують ефективність відтермінованого впливу програм підготовки фізичних осіб до надання послуги догляду вдома. Однак, нерозв'язаними

залишаються питання визначення уніфікованих критеріїв та показників відтермінованого оцінювання, бракує довготривалих емпіричних досліджень стійкості компетентностей, недостатньо враховано вплив організаційних і мотиваційних чинників, а також відсутні механізми інтеграції результатів оцінювання у вдосконалення програм підготовки.

Мета статті – розробити теоретичну модель оцінювання відтермінованого впливу програм підготовки фізичних осіб до надання послуги догляду вдома та обґрунтувати методологічні засади такого оцінювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основними нормативними документами, які регламентують підготовку та діяльність у сфері догляду вдома, є: Закон України «Про соціальні послуги» від 17.01.2019 [3]; Постанова КМУ від 01.06.2020 № 430 «Про затвердження Порядку підготовки та перепідготовки фізичних осіб, які надають соціальні послуги з догляду без здійснення підприємницької діяльності» [6]; Постанова КМУ від 06.10.2021 № 1040 «Деякі питання призначення і виплати компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду на професійній основі» [7]; Наказ Мінсоцполітики № 760 від 13.11.2013 «Про затвердження Державного стандарту догляду вдома» [5].

Відтермінований вплив – це результат соціальної інтервенції, програми чи послуги, який проявляється не відразу після її завершення, а через певний проміжок часу, і відображає стійкість або трансформацію набутих знань, умінь, цінностей та поведінкових змін у клієнтів чи фахівців.

Відтермінований оцінювання програм підготовки фізичних осіб до надання послуги догляду вдома розглядається як цілеспрямований, систематичний і багаторівневий процес збору та аналізу інформації. Воно передбачає: перевірку стабільності знань і навичок; оцінювання здатності застосовувати їх у реальних умовах; визначення рівня задоволеності отримувачів послуг; аналіз соціальних ефектів – від зниження ізоляції до покращення психологічного стану підопічних [9, с. 923].

Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 р. № 430 «Про затвердження Порядку підготовки та перепідготовки фізичних осіб, які надають соціальні послуги з догляду без здійснення підприємницької діяльності» [6] та наказ Міністерства соціальної політики від 15.03.2021 № 131 «Про затвердження Типової програми навчання фізичних осіб, які надають соціальні послуги з догляду без здійснення підприємницької діяльності» [4] – це два ключові документи, які є нормативною базою для підготовки фізичних осіб до надання соціальних послуг з догляду вдома.

Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 р. № 430 визначає загальні організаційні та процедурні засади підготовки і перепідготовки фізичних осіб, що можуть надавати соціальні послуги без статусу підприємця; регламентує порядок організації навчання органами соціального захисту та уповноваженими закладами освіти; встановлює права та обов'язки учасників процесу, строки, форми і види навчання; надає правові підстави для застосування Типової програми навчання [6].

Наказ Міністерства соціальної політики України від 15.03.2021 р. № 131 конкретизує зміст і структуру освітнього процесу. Типова програма підготовки містить: перелік навчальних модулів, обсяг годин для теоретичної і практичної підготовки, перелік компетентностей, яких має набути слухач, методи та форми оцінювання.

Програма орієнтована на розвиток як загальних соціально-комунікативних умінь, так і спеціальних практичних навичок догляду за людьми похилого віку, особами з інвалідністю та іншими, хто потребує допомоги [4].

Таким чином, постанова Кабінету Міністрів України № 430 задає загальну рамку і юридичну основу, а наказ Мінсоцполітики № 131 визначає конкретний зміст навчання.

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

Разом вони створюють цілісну систему регламентації підготовки фізичних осіб до надання послуг догляду вдома.

Концептуальні засади відтермінованого оцінювання підготовки фізичних осіб до надання послуги догляду вдома ґрунтуються на ідеї довгострокової перевірки ефективності освітніх програм. Вони передбачають оцінювання не тільки процесу і результатів навчання, але й віддалених наслідків, що проявляються у практичній роботі, задоволеності отримувачів допомоги та позитивних змінах у соціумі. Концептуальні засади відтермінованого оцінювання спираються на кілька взаємопов'язаних підходів:

1) компетентнісний підхід. Визначальним критерієм виступає сформованість і стабільність ключових компетентностей: комунікативних, соціальних, медико-санітарних, психологічних. Відтермінований ефект оцінюється через те, наскільки ці компетентності реально застосовуються у практичних умовах догляду;

2) системний підхід. Оцінювання здійснюється в контексті взаємозв'язку елементів: якість програми → підготовленість фізичної особи → задоволеність отримувачів послуг → соціальний результат у громаді. Таким чином, відтермінований ефект має багатовимірний характер і відображає цілісність процесу;

3) соціально-орієнтований підхід. Критеріями виступають соціальна інтеграція отримувачів допомоги, зменшення їхньої ізоляції, покращення психологічного стану, а також економічні наслідки – зниження потреби в інституційних формах догляду;

4) оцінювально-результативний підхід. Передбачає використання багаторівневих моделей оцінювання [9, с. 925].

Критерії та показники ефективності програми підготовки фізичних осіб до надання послуги догляду вдома формують основу для комплексного оцінювання результатів навчання. Запровадження системи чітких критеріїв і показників сприятиме підвищенню якості навчання, зміцненню професійної готовності фізичних осіб і, зрештою, забезпеченню високого рівня соціальної підтримки найбільш вразливих категорій населення.

Критерії ефективності можна умовно поділити на кілька груп:

- компетентнісні – знання законодавчої бази, вміння з догляду, дотримання етичних принципів, медико-санітарні навички;
- поведінкові – вміння організовувати догляд, комунікація з підопічними та їхніми родинами, стресостійкість;
- соціально-результативні – рівень задоволеності отримувачів, покращення їхнього фізичного та психологічного стану, зниження потреби у стаціонарному догляді;
- організаційні – якість реалізації програми, кваліфікація викладачів, доступність навчальних матеріалів [2, с. 162].

Кожен критерій має бути деталізований через конкретні показники, які можна виміряти та оцінити.

До компетентнісних критеріїв належать такі показники, як відсоток слухачів, які успішно склали підсумкову атестацію, що відображає загальний рівень засвоєння програми підготовки. Важливим індикатором є результати тестування з ключових навчальних модулів, які дозволяють оцінити глибину знань у найбільш критичних сферах догляду. Практична готовність фахівців визначається через частку слухачів, які продемонстрували високий рівень практичних навичок під час практичних занять чи стажування, що підтверджує їхню здатність застосовувати теоретичні знання у реальних умовах роботи.

До поведінкових критеріїв відносяться показники, які характеризують реальну професійну поведінку фахівців у робочому середовищі. Ключовим індикатором виступає кількість випадків застосування набутих знань у реальних ситуаціях догляду, що

фіксується за результатами самооцінки або звітів соціальних працівників. Психологічна готовність до професійної діяльності оцінюється через рівень стресостійкості та психологічної готовності до роботи за результатами опитувань чи психологічного тестування. Додатковим показником якості підготовки є кількість зафіксованих порушень стандартів надання послуг після завершення навчання, що демонструє рівень дотримання професійних вимог у практичній діяльності.

Для соціально-результативних критеріїв ключовими показниками виступають рівень задоволеності отримувачів соціальних послуг, який визначається за даними анкетування, та динаміка покращення фізичного і психологічного стану підопічних. Важливим індикатором ефективності програми підготовки є зниження кількості звернень до стаціонарних закладів догляду, що свідчить про якісне надання послуг вдома. Комплексна оцінка впливу на якість життя підопічних здійснюється за допомогою спеціально розроблених шкал, які дозволяють системно відстежувати позитивні зміни в різних сферах життєдіяльності отримувачів послуг.

Для організаційних критеріїв важливими показниками є кількість реалізованих навчальних програм відповідно до затверджених стандартів, що демонструє дотримання нормативних вимог та якість освітнього процесу. Суттєвим фактором виступає забезпеченість слухачів методичними матеріалами, яка безпосередньо впливає на ефективність засвоєння знань та можливість їх подальшого практичного застосування. Кваліфікаційний рівень викладацького складу оцінюється через частку викладачів і наставників із відповідною кваліфікацією, що гарантує професійність надання освітніх послуг. Додатковим індикатором якості організаційного забезпечення слугують відгуки учасників програми про організацію навчання, які відображають суб'єктивну оцінку слухачів щодо комфортності та ефективності освітнього середовища. [9, с. 926].

Важливою особливістю системи оцінювання є її багаторівневий характер. На першому рівні відслідковуються безпосередні результати (успішність навчання, якість знань). На другому – відтерміновані ефекти (застосування знань у практиці, задоволеність отримувачів послуг). На третьому – соціальний вплив (підвищення якості життя вразливих груп, розвиток соціальної інфраструктури громад) [2, с. 163].

Відтермінований вплив навчальних програм проявляється через певний час після їх завершення, коли підготовлені особи починають застосовувати набуті знання, уміння та навички у практичній діяльності. Для об'єктивного аналізу цього процесу необхідна чітка методологічна модель оцінювання, яка дозволить систематизувати критерії, індикатори та інструменти моніторингу. Методологічна модель оцінювання ґрунтується на таких базових принципах:

- системність. Оцінювання розглядається як багаторівневий процес, що включає індивідуальний, організаційний і соціальний виміри;
- компетентнісна орієнтація. Основним об'єктом оцінювання виступають професійні компетентності та їх застосування на практиці;
- відтермінованість результатів. Моніторинг проводиться не лише одразу після завершення програми, а й через певні часові інтервали (6–12 місяців);
- інтегративність. Модель поєднує кількісні та якісні методи збору даних, включаючи анкетування, інтерв'ю, експертні оцінки та аналіз статистики;
- орієнтація на соціальний ефект. Підсумковим критерієм є не тільки професійна готовність виконавця, а й покращення якості життя підопічних [10, с. 1063].

Методологічна модель складається з кількох взаємопов'язаних блоків. Практична реалізація методологічної моделі передбачає поетапний підхід до оцінювання з чітким визначенням часових рамок, об'єктів дослідження та методів збору даних. Кожен етап має

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

специфічні завдання та очікувані результати, що дозволяє комплексно відстежувати динаміку професійного розвитку фахівців (табл. 1).

Таблиця 1

Часові етапи та компоненти оцінювання

Етап оцінювання	Часові рамки	Об'єкт оцінювання	Методи збору даних	Очікувані результати
Базова оцінка	Одразу після завершення навчання	- Засвоєння знань - Практичні навички - Готовність до діяльності	- Тестування - Практичні завдання - Самооцінка	- Сертифікація - Виявлення прогалин - Планування підтримки
Проміжна оцінка	Через 3-6 місяців	- Застосування знань - Адаптація до умов - Перші результати	- Анкетування - Спостереження - Інтерв'ю з керівниками	- Корекція підходів - Додаткове навчання - Підтримка
Відтермінована оцінка	Через 12+ місяців	- Стійкість компетенцій - Соціальний ефект - Професійний розвиток	- Комплексне опитування - Фокус-групи - Аналіз статистики	- Вдосконалення програм - Стратегічне планування - Масштабування

Розглянемо детальніше кожен з блоків моделі.

1) Цільовий блок. Визначає мету оцінювання – встановлення довгострокової результативності програми підготовки. Основними завданнями є: визначення рівня застосування отриманих знань і навичок на практиці; виявлення змін у поведінці та професійній діяльності слухачів; оцінка соціального впливу програм на якість життя отримувачів послуг; формування рекомендацій для удосконалення змісту та організації навчання.

2) Критеріально-індикаторний блок. Містить систему критеріїв і відповідних показників: компетентнісні критерії: застосування медико-санітарних знань, уміння організувати догляд, дотримання етичних норм; поведінкові критерії: професійна дисципліна, комунікаційна культура, стресостійкість; соціально-результативні критерії: задоволеність отримувачів послуг, покращення психологічного стану підопічних, зниження рівня соціальної ізоляції; організаційні критерії: якість супроводу після навчання, доступність ресурсів для практичного застосування знань.

3) Методичний блок. Передбачає використання комплексу методів збору й аналізу інформації: анкетування та опитування фізичних осіб, які пройшли навчання, а також отримувачів послуг; інтерв'ю та фокус-групи з викладачами, соціальними працівниками, підопічними; спостереження за роботою фізичних осіб у процесі надання послуг; тестування та практичні завдання для перевірки рівня збереження знань через певний час після навчання; аналіз документів та статистичних даних (кількість наданих послуг, скарг, позитивних відгуків).

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

4) Процесуальний блок. Визначає послідовність етапів оцінювання: базова оцінка (безпосередньо після навчання – рівень знань і умінь); проміжна оцінка (через 6 місяців – аналіз застосування знань на практиці); відтермінована оцінка (через 12 місяців – соціальні результати, довготривалі зміни); порівняльний аналіз результатів різних груп слухачів.

5) Аналітико-результативний блок. Містить механізми узагальнення отриманих даних та їх інтерпретації: визначення рівнів ефективності програм (високий, достатній, середній, низький); розробка рекомендацій щодо удосконалення програми; формування звітності для органів соціальної політики та організаторів навчання [9, с. 927].

У практиці соціальних служб модель може бути реалізована через створення системи моніторингу, яка охоплює:

- реєстр підготовлених осіб, де фіксуються результати навчання та подальша діяльність;
- систему періодичних опитувань підопічних і соціальних працівників;
- єдину методику оцінювання компетентностей, яка використовується як на етапі завершення навчання, так і під час відтермінованих перевірок;
- платформу обміну досвідом, де слухачі можуть ділитися практичними результатами та труднощами у роботі [1, с. 17].

Проблематика збереження професійних компетенцій фахівців, зокрема тих, хто надає соціальні послуги з догляду вдома, є надзвичайно актуальною в умовах постійних змін у соціальній сфері та підвищених вимог до якості обслуговування вразливих категорій населення. Отримання знань і навичок у процесі навчання є лише першим етапом професійного розвитку. Значно складніше забезпечити їх довготривале збереження, постійне оновлення та ефективне використання на практиці. Саме тому важливо виділити фактори, які впливають на підтримання та розвиток компетентностей у часі, які представлені у таблиці 2. [8].

Таблиця 2

Фактори впливу на збереження компетенцій фахівців, які надають послуги догляду вдома

№	Фактори	Характеристика	Вплив на збереження компетенцій
1	Індивідуально-психологічні	Мотивація до роботи, когнітивні здібності, емоційна стабільність, стресостійкість	Підвищують рівень готовності до тривалого застосування знань та навичок; зменшують ризик професійного вигорання
2	Професійно-освітні	Якість початкової підготовки, системність навчання, безперервна освіта, супервізія та наставництво	Забезпечують довготривале закріплення знань, розвиток навичок у різних контекстах, формування професійної ідентичності
3	Організаційно-управлінські	Умови праці, політика організації, система оцінювання та зворотного зв'язку	Створюють сприятливе середовище для підтримки компетентностей; стимулюють професійний розвиток
4	Соціально-культурні	Суспільне визнання професії, професійні спільноти, соціальна підтримка	Формують позитивну мотивацію до роботи, зменшують ризики вигорання, сприяють обміну досвідом

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

5	Технологічні	Доступ до сучасних інформаційних ресурсів, інноваційні методи догляду, цифровізація соціальних послуг	Підтримують актуальність компетенцій, сприяють адаптації до нових вимог ринку соціальних послуг
---	--------------	---	---

Представлені фактори демонструють багатогранність впливів на збереження професійних компетенцій та підкреслюють необхідність комплексного підходу до підтримки фахівців після завершення навчання. Ефективне функціонування системи відтермінованого оцінювання має враховувати взаємодію всіх п'яти груп факторів, що дозволить не лише визначити рівень збереження компетенцій, а й розробити цілеспрямовані заходи для їх підтримки та розвитку в довготривалій перспективі.

Висновки та перспективи подальших наукових досліджень. Інтеграція теоретичних засад оцінювання з нормативною базою та практичними принципами надання соціальних послуг дозволяє сформувати цілісну систему підготовки та моніторингу. Відтерміноване оцінювання є необхідним інструментом забезпечення якості соціальної послуги догляду вдома. Воно враховує не лише професійну готовність надавачів, а й соціальний ефект для вразливих груп населення – їхню захищеність, комфорт і гідність.

Подальші дослідження доцільно спрямувати на розроблення уніфікованих методичних підходів та системи індикаторів, що дадуть змогу комплексно оцінювати відтермінований вплив програм підготовки фізичних осіб до надання послуги догляду вдома. Особливого значення набуває вивчення довготривалих змін у професійній поведінці виконавців послуг та рівні задоволеності отримувачів і їхніх родин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Горчинський Р. Лях Т., Петрович В. Соціальна послуга догляду вдома як інструмент деінституалізації соціального обслуговування. Ввічливість. *Humanitas*. 2022. № 5. С. 13-19.
2. Грамінський Р. В., Суліцький В. В. Оцінювання відтермінованого впливу програми підготовки фізичних осіб до надання послуги догляду вдома на професійній основі. *Наукові здобутки студентів Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти. Спецвипуск. Магістерські дослідження*. 2025. С. 162-164.
3. Закон України «Про соціальні послуги» від 17 січня 2019 р. № 2671-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 18. Ст. 73.
4. Наказ Міністерства соціальної політики України від 15 березня 2021 р. № 131 «Про затвердження Типової програми навчання фізичних осіб, які надають соціальні послуги з догляду без здійснення підприємницької діяльності». *Офіційний вісник України*. 2021. № 34. Ст. 2003.
5. Наказ Міністерства соціальної політики України від 13 листопада 2013 р. № 760 «Про затвердження Державного стандарту догляду вдома». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2066-13>.
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 01 червня 2020 р. № 430 «Про затвердження Порядку підготовки та перепідготовки фізичних осіб, які надають соціальні послуги з догляду без здійснення підприємницької діяльності». *Офіційний вісник України*. 2020. № 46. Ст. 1476.
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 6 жовтня 2021 р. № 1040 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань надання соціальних послуг». *Офіційний вісник України*. 2021. № 82. Ст. 5279.
8. Birkenhäger-Gillesse E. G., Kollen B. J.. The “More at Home with Dementia” program: a randomized controlled study protocol to determine how caregiver training affects the well-being of patients and caregivers. *BMC Geriatrics*. 2018. Vol. 18. № 252. DOI: 10.1186/s12877-018-0948-3.

9. Chen M.-C., Kao C.-W., Chiu Y.-L. Effects of home-based long-term care services on caregiver health according to age. *Health & Social Care in the Community*. 2017. Vol. 25, № 3. P. 923–933. DOI: 10.1111/hsc.12382.
10. Huang H.-L., Kuo L.-M., Chen Y.-S. A home-based training program improves caregivers' skills and dementia patients' aggressive behaviors: A randomized controlled trial. *The American Journal of Geriatric Psychiatry*. 2013. Vol. 21, Iss. 11. P. 1060–1070. DOI: 10.1016/j.jagp.2012.11.017.

REFERENCES

1. Horchynskiy, R., Liakh, T., & Petrovych, V. (2022). Sotsialna posluga dohliadu vdoma yak instrument deinstytualizatsii sotsialnoho obsluhovuvannia [Home care social service as a tool of deinstitutionalization of social care]. *Vvichlyvist. Humanitas*, (5), 13–19.
2. Graminskiy, R. V., & Sulitskiy, V. V. (2025). Otsiniuvannia vidterminovanoho vplyvu prohramy pidhotovky fizychnykh osib do nadannia posluhy dohliadu vdoma na profesiinii osnovi [Evaluation of the delayed effect of the training program for individuals providing home care services on a professional basis]. *Naukovi zdobutky studentiv Fakultetu psykholohii, sotsialnoi roboty ta spetsialnoi osvity. Spetsvypusk. Mahisterśki doslidzhennia*, 162–164.
3. Verkhovna Rada of Ukraine. (2019, January 17). Law of Ukraine on social services No. 2671-VIII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 18, 73.
4. Ministry of Social Policy of Ukraine. (2021, March 15). Order No. 131 on approval of the standard training program for individuals providing social care services without entrepreneurial activity. *Ofitsiinyi Visnyk Ukrainy*, 34, 2003.
5. Ministry of Social Policy of Ukraine. (2013, November 13). Order No. 760 on approval of the State standard of home care. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2066-13>
6. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2020, June 1). Resolution No. 430 on approval of the procedure for training and retraining of individuals providing social care services without entrepreneurial activity. *Ofitsiinyi Visnyk Ukrainy*, 46, 1476.
7. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2021, October 6). Resolution No. 1040 on amendments to certain resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine on the provision of social services. *Ofitsiinyi Visnyk Ukrainy*, 82, 5279.
8. Birkenhäger-Gillesse, E. G., & Kollen, B. J. (2018). The «More at Home with Dementia» program: A randomized controlled study protocol to determine how caregiver training affects the well-being of patients and caregivers. *BMC Geriatrics*, 18(252). <https://doi.org/10.1186/s12877-018-0948-3>.
9. Chen, M.-C., Kao, C.-W., & Chiu, Y.-L. (2017). Effects of home-based long-term care services on caregiver health according to age. *Health & Social Care in the Community*, 25(3), 923–933. <https://doi.org/10.1111/hsc.12382>.
10. Huang, H.-L., Kuo, L.-M., & Chen, Y.-S. (2013). A home-based training program improves caregivers' skills and dementia patients' aggressive behaviors: A randomized controlled trial. *The American Journal of Geriatric Psychiatry*, 21(11), 1060–1070. <https://doi.org/10.1016/j.jagp.2012.11.017>.